

فاواهخوانده دماوند. همون نجفی، طبیعتگرد به ما مگوید دلیل عمدۀ این شش تباہ رایج بی دقیقی ماست؛ این‌که تاکنون بادقت به دماوند و اطرافش نگاه کرده‌ایم تا بینیم کوه‌هایی مثل فوجی و آرارات و سطح دشت‌های خلوت قرار نزد دماوند در آغوش رشته‌کوه‌هایی بلند.

پرصلابت است. متناسفانه بسیاری از ما ایرانیان و حتی مسؤولان مان اگرچه به دماوند افتخار می‌کنیم و برایش شعر و ترانه‌های می‌سراییم و می‌خوانیم اما وقتی می‌خواهیم تصویری از آن را نشان دهیم حتی روی تبلیغات دولتی و بیلبوردهای بزرگ شهری، کوه فوجی در زاین را به تصویر می‌کشیم که دماوند است و

دماوندراد و باره و این بار بادقت تماشا کنیم

امروز^{۱۳} اتیرماه است و روز ملی دماؤند. درباره دماؤند حرف‌های شیرین و تلح، پر غرور و افتخار و همزمان پرازگله و شکایت بسیار است که ما در گزارش امروزمان کمی به آن پرداخته‌ایم. در این پیشانی می‌خواهیم درباره یک مساله سرمهور توجه قرار گرفته اما بسیار مهم بگوییم و آن شکل ظاهری این کوه

پرای دماوند بی تکرار

په پهانه روز ملی دم او ند نگاهی په حال خراب این باند ترین کوه ایران اند اخته ایم

دامنه نوردي و قله نوردي در اين کوهها آن طورکه نجفي
مي گويد اصول و برنامه دارد: اصلاً باید از مدت ها قبل
نوبت بگيري و بعد سمت آنها بروي، نمی شود يك
شب اراده کني بروی فوجی و صبح روز بعد با دوستان
در دامنه هایش بدون راهنمای کاريلد و با سعاد محلی
بچرخی و حالش را ببری.
دموند اما بي سرو سامان است آنقدر که به گفته اين
طبيعتگرد، جيشه جنوبی اش معروف به اتويان است و
گروههای صدفري در آن تردد می کنند و پیامد رفت و آمدشان
ابویه زیلاهای است که از آنها برچاری می ماند.
دموند بي سرو سامان است، پون هیچ مامورو محظی باني
ニست که به گرددشگران هشدار بدهد زیلانه نزیزید و گل ها
را لکن نکنید. چون هیچ متولی دلسوزی ندارد که بگوید
ورود گرددشگر خارج از طرفیت دماؤند منوع و براي اين
منوعیت برنامه ریزی کند و آن را به اجراد آورده. جلوی
معدن کاوی ها و جاده کشی ها و زمین خواری ها و ساخت
وساز توی سینه کش دماؤند زیبا را بگیريد و بگويد دماؤند
دارد می بيرد، به خودتان بیایید. بگويد حاضریم برای
فرزندان تنان تورهای یک روزه بگذراریم تازرسنین ابتدایی و
دبستان بیایند با دماؤند مهریان آشنا شوند و یاد بگیرند با
آن چگونه رفقار کنند و پطورا زان مراقبت کنند.

مال‌های صنعتی و گردشگری ایران را بچراخاند؛ حال آنکه چرخهای چخش نیامده در حال ایستادن ن نیست جزی برنامگی و گردشگری در پیکر، گردشگری ای که اجازه هی از گردشگر بدون دندرگرفتن منهای آن روان شوند و واحدهای قاچ در اطراف آن بروید و پذیرای شد که بیو متعفن زیلهای مانده در روگوش و کارپناه‌ها بیداد تابستان با گرمای کلافه‌کننده‌اش از پیش شاهد روانه شدن اتایی گردشگران و کوهنوردان خسته باشیم. هومن نجفی، است که از همین حالا نگران ماههای ت که به گفته او دماوند زیرپای انبوه فواهد ایستاد. نجفی معتقد است الى ایرانیان است، می‌تواند ساخت شد، به شرط آنکه مثل همه کوههای خاص خودش را داشته باشد و مثل ای همیالیا و حتی پامیر برنامه اصولی

بنیم که تا همین ۶ سال پیش نیز بود و حالا دیگر خبری از روبرویه دامها زیرین رفته اندیا سترش گردشگری بی ضابطه داده و حتی بذرشان هم نابود و وجوب زیله های پلاستیکی و سمار مناطق چهارگانه ارزشمند است قرار گرفت و در ۱۳۸۷ اتیر عی ایران در فهرست آثار ملی د؛ مثل همین امروز که برایش در تقویم مان نشسته است. برای آن رقم خورد که این امانت رسید؛ چنان که از هزاران سال رانیان که نماد استواری این مثابه کارخانه تولید آب برای می توانست با این همه عنوان گی یکی از برترین های جهان

دشت های پر گلگش ب	حکایات
تا کمر پرازگل های	بروده اند.
آنهای نیست یاد در چرا	بنی نظری
در سال های اخیر و	برس روی
زیر پای گردشگران ج	من نشسته
شده تا جایشان و ج	با لین
پس ماندهای متعفن بر	نقویمان
	شکوه در
۴- این گردشگری ا	باشدی و
کوه دماوند سال ۱۳۸۱	تهران
از نظر حفاظت محیط	بنین
به عنوان نخستین اثر	باید
این سرمیمین به ثبت	رد هایش
بزرگداشت گرفته ایم و	پاره اش
همه این ثبت و بسطها	سم مان را
حفظ شود و به آینده	گستردہ
پیش به مارسیده اسند	ی فروان،
میراث طبیعی و پر غر	کامیون
سرمزین هم هست	فاس زانز
ساکنان اطرافش می	در رویه
و افتخار و تاریخچه	بینه اش را
و	خ خواران

نهمه آنها که درباره نام و عنوانش گفت
هزاری و افسانه‌ای که برایش ساخته
ن راهم اضافه کنیم که صحبت از طبیعی
نم که از زمان رضاخان تا همین حالت
ولی و برگه‌های اسکناس یک هزار ریال
ادامن به قدر استوار آن تکیه زده
توان و اعتبار و افتخار اما امروز که برگی
ش جلاخورده و باید همیه‌های جشن
دامنه‌های پرچینش روشن شود و
افشانی از وجود سالم و مبارکش س
iran و قم و رامین رادر گرداند
بیم و آه و افسوس سرد همیم و یکی نی
مریم و برای تن خسته و زخمی و
و در این میان نفهمیم که باشد تی
عدن هایی کنیم که با وجود اعتراض
پیشتر در سال‌های اخیر بگیر و بین
ای جای سینه ارش رامی شکافند و کا
ها و کانی‌هایی را برای زده و به پایین داد
د. یا از ساخت و سازه‌ای غیر مجام
کای شمالی و جاده‌های متعددی ک
بده و زخمی کرده و راه شکارچیان و

پی در بدبادی، ای تیکی تیکی! ای مامون و ...)

واما جالب تر این که بدانیم اگر شعر و ادبیات ایران زلفرگه زده به گیسوی سپید و بلند مماوند، این گره با حکایت های عجیب و شگفتزی در هم تنیده است: حکایتی که بازترین آن، در بند کشیدن ضحاک مار به دوش به دست کاوه سپهسالار لشکر فریدون است: ضحاک ستمگری که درون چاه دماوند اسیر شده و طبق روايات اسطوره ای هنوز هم زنده است و در آخر زمان از زندان دماوندمی گردید و سرکشی خونریزی می کند و به دست گرشاسب پهلوان افسانه ای ایرانیان ازین می رود.

این حکایت غریب که هنوز هم برخی مردمان ناحیه دماوند امروزی به آن باور دارند و سروصدایها و غریش های گاه به گاه درون دماوندران الله های همان ضحاک به بند کشیده می دانند، حکایتی است که همه آن شاعران قدیمی که نامشان را بریدم شعرشان را به نوعی با محوریت آن سروده اند و در سروده شان از دماوند به عنوان زندان بدکاران یاد کرده اند، یا همان کوهی که ارش برای تعیین مزای ایران از فراز آن تیری رها کرد.

حال افرقی نمی کند از دماوند با چه نام و عنوانی یاد کنیم؛ زندان بدکاران آن طور که فردوسی و ناصر خسرو... می گویند یا کوه آرش یا کوه آقاف که مولوی از آن سخن می گوید یا دیو سپید پای در بند، گندگیتی و مشت خشمگین بر فلک نواخته شده ای که ملک شاعران معاصر؛ محمد تقی بهار دماوند را به آنها تشبيه کرده است با اصلاح اسداده تراز همه اینها سلطه و ملی ایرانیان و بلندترین کوه ایران و بلندترین آتششان خاور میانه، با هنام و عنوانی که خطابش کنیم، بی راه نیست اگر گفته شود به قدر همین شعر و ادبیات و تاریخ و فرهنگ این سرزمین باستانی، ارزشمند است و حفظ حرمت و سلامتی واجب حرمتی که از هزاره های دور تا همین چند دهه پیش حفظ شده و تنهاده را تا ۳۰ سال اخیر مثل بسیاری از آثار ملی طبیعی و تاریخی مان به ساختش بی حرمتی شده و به ورطه نابودی کشیده شده است.

چرا دماوند رامی فروشید؟

حال و روز دماوند دل رضا چهکنوبی، استاد طبیعت‌گردی راهم به درد آورده است تا بگوید چرا کسی حواسش به این اثر ملی نیست که منطقه گل زدش را در جبهه غربی دارند تکه‌می‌کنند و می‌فروشنند؟ مگر دماوند فروشی است؟ مگر دامنه‌های این غرور ایرانیان جای خانه و پیلاست؟ دامنه‌هایی که تا چند سال پیش یک حال و هوای شرایط دیگری داشت، پراز گل بود؛ گل‌های رنگارانگ و شقایق‌های بی‌همتاتکه امروز خبری از آنها نیست. چهکنوبی می‌گوید اگر بد نیستیم از دماوند حفاظت کنیم، کوههای مشابه آن در دنیا وجود دارد که به بهترین وجه ممکن مراقبت می‌شوند، برویم و از آنها یاد بگیریم، یاد بگیریم گردشگری اصول دارد، طرفیت دارد، بی‌مجوزیا و رای طرفیت طبیعت نباید باری به آن تحمیل کرد. دماوند دیگر تاب و توان پذیرایی از دسته‌های صدتایی و هزارتایی گردشگر و کوهنورد را همزمان باهم ندارد و حال آن که این جفا در حق دماوند تکرار می‌شود؛ در حق دماوند بی‌تکرار.

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچک‌تر^۳ در^۴ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
مثلاً در^۵ جدول^۶ این ایجاد شده است:

سەھەنگەر ۳۸۷۸

حل جدول ویژه شماره ۵۹۶۵

حل جدول عادی شماره ۵۹۶۵

A crossword puzzle grid with blacked-out squares. Handwritten text includes: 'س' at (1, 1), 'م' at (1, 2), 'د' at (1, 3), 'ر' at (1, 4), 'ن' at (1, 5), 'س' at (1, 6), 'ن' at (1, 7), 'م' at (1, 8), 'د' at (1, 9), 'ر' at (1, 10), 'ن' at (1, 11), 'س' at (1, 12), 'ن' at (1, 13), 'م' at (1, 14), 'د' at (1, 15); 'س' at (2, 1), 'ن' at (2, 2), 'م' at (2, 3), 'د' at (2, 4), 'ر' at (2, 5), 'ن' at (2, 6), 'س' at (2, 7), 'ن' at (2, 8), 'م' at (2, 9), 'د' at (2, 10), 'ر' at (2, 11), 'ن' at (2, 12), 'س' at (2, 13), 'ن' at (2, 14), 'م' at (2, 15); 'س' at (3, 1), 'ن' at (3, 2), 'م' at (3, 3), 'د' at (3, 4), 'ر' at (3, 5), 'ن' at (3, 6), 'س' at (3, 7), 'ن' at (3, 8), 'م' at (3, 9), 'د' at (3, 10), 'ر' at (3, 11), 'ن' at (3, 12), 'س' at (3, 13), 'ن' at (3, 14), 'م' at (3, 15); 'س' at (4, 1), 'ن' at (4, 2), 'م' at (4, 3), 'د' at (4, 4), 'ر' at (4, 5), 'ن' at (4, 6), 'س' at (4, 7), 'ن' at (4, 8), 'م' at (4, 9), 'د' at (4, 10), 'ر' at (4, 11), 'ن' at (4, 12), 'س' at (4, 13), 'ن' at (4, 14), 'م' at (4, 15); 'س' at (5, 1), 'ن' at (5, 2), 'م' at (5, 3), 'د' at (5, 4), 'ر' at (5, 5), 'ن' at (5, 6), 'س' at (5, 7), 'ن' at (5, 8), 'م' at (5, 9), 'د' at (5, 10), 'ر' at (5, 11), 'ن' at (5, 12), 'س' at (5, 13), 'ن' at (5, 14), 'م' at (5, 15); 'س' at (6, 1), 'ن' at (6, 2), 'م' at (6, 3), 'د' at (6, 4), 'ر' at (6, 5), 'ن' at (6, 6), 'س' at (6, 7), 'ن' at (6, 8), 'م' at (6, 9), 'د' at (6, 10), 'ر' at (6, 11), 'ن' at (6, 12), 'س' at (6, 13), 'ن' at (6, 14), 'م' at (6, 15); 'س' at (7, 1), 'ن' at (7, 2), 'م' at (7, 3), 'د' at (7, 4), 'ر' at (7, 5), 'ن' at (7, 6), 'س' at (7, 7), 'ن' at (7, 8), 'م' at (7, 9), 'د' at (7, 10), 'ر' at (7, 11), 'ن' at (7, 12), 'س' at (7, 13), 'ن' at (7, 14), 'م' at (7, 15); 'س' at (8, 1), 'ن' at (8, 2), 'م' at (8, 3), 'د' at (8, 4), 'ر' at (8, 5), 'ن' at (8, 6), 'س' at (8, 7), 'ن' at (8, 8), 'م' at (8, 9), 'د' at (8, 10), 'ر' at (8, 11), 'ن' at (8, 12), 'س' at (8, 13), 'ن' at (8, 14), 'م' at (8, 15); 'س' at (9, 1), 'ن' at (9, 2), 'م' at (9, 3), 'د' at (9, 4), 'ر' at (9, 5), 'ن' at (9, 6), 'س' at (9, 7), 'ن' at (9, 8), 'م' at (9, 9), 'د' at (9, 10), 'ر' at (9, 11), 'ن' at (9, 12), 'س' at (9, 13), 'ن' at (9, 14), 'م' at (9, 15); 'س' at (10, 1), 'ن' at (10, 2), 'م' at (10, 3), 'د' at (10, 4), 'ر' at (10, 5), 'ن' at (10, 6), 'س' at (10, 7), 'ن' at (10, 8), 'م' at (10, 9), 'د' at (10, 10), 'ر' at (10, 11), 'ن' at (10, 12), 'س' at (10, 13), 'ن' at (10, 14), 'م' at (10, 15); 'س' at (11, 1), 'ن' at (11, 2), 'م' at (11, 3), 'د' at (11, 4), 'ر' at (11, 5), 'ن' at (11, 6), 'س' at (11, 7), 'ن' at (11, 8), 'م' at (11, 9), 'د' at (11, 10), 'ر' at (11, 11), 'ن' at (11, 12), 'س' at (11, 13), 'ن' at (11, 14), 'م' at (11, 15); 'س' at (12, 1), 'ن' at (12, 2), 'م' at (12, 3), 'د' at (12, 4), 'ر' at (12, 5), 'ن' at (12, 6), 'س' at (12, 7), 'ن' at (12, 8), 'م' at (12, 9), 'د' at (12, 10), 'ر' at (12, 11), 'ن' at (12, 12), 'س' at (12, 13), 'ن' at (12, 14), 'م' at (12, 15); 'س' at (13, 1), 'ن' at (13, 2), 'م' at (13, 3), 'د' at (13, 4), 'ر' at (13, 5), 'ن' at (13, 6), 'س' at (13, 7), 'ن' at (13, 8), 'م' at (13, 9), 'د' at (13, 10), 'ر' at (13, 11), 'ن' at (13, 12), 'س' at (13, 13), 'ن' at (13, 14), 'م' at (13, 15); 'س' at (14, 1), 'ن' at (14, 2), 'م' at (14, 3), 'د' at (14, 4), 'ر' at (14, 5), 'ن' at (14, 6), 'س' at (14, 7), 'ن' at (14, 8), 'م' at (14, 9), 'د' at (14, 10), 'ر' at (14, 11), 'ن' at (14, 12), 'س' at (14, 13), 'ن' at (14, 14), 'م' at (14, 15); 'س' at (15, 1), 'ن' at (15, 2), 'م' at (15, 3), 'د' at (15, 4), 'ر' at (15, 5), 'ن' at (15, 6), 'س' at (15, 7), 'ن' at (15, 8), 'م' at (15, 9), 'د' at (15, 10), 'ر' at (15, 11), 'ن' at (15, 12), 'س' at (15, 13), 'ن' at (15, 14), 'م' at (15, 15).